

A Dunántúlon nem messze Székesfehérvártól van egy kis falu Lajoskomárom (1802-ben alapítva), ahol két zsidó származású hölgyet bujtattak a rokonaim. Édesanyám apai nagyanyja: Mosberger Istvánné, leánykori nevén Schmeltzer Anna (szül.: 1907. szeptember 25., továbbiakban: Ómama) és édesanyám anyai nagyanyjának ikertestvére: Kelemen Sándorné, leánykori nevén Stiener Erzsébet (továbbiakban: Liszka nénye) is segített egy-egy ember megmentésében.

Ómamához ment „nyaralni” egy Kovács Margit nevű hölgy, eredeti nevén Waldmann Margit (szül.: 1903). Testvére Waldmann Gizella pedig Kovács Ilonka néven szerepelt a nyilvántartásban, akit Liszka nénye „nyaraltatott”.

A faluból a Rathaus emberei elmenekültek, nagy valószínűséggel származásukra való tekintet miatt. Egy Szegedi Gyula nevű adóügyes ember maradt csak, akinek a feladata volt, hogy az itt nyaralókat ellenőrizze.

Ómama történeteiből emlékszem rá, hogy mikor nagyobb ellenőrzés volt, akkor a ‘lányok’ mindig el lettek küldve egy másik családhoz például tejért, vagy az ágyneműtartóba lettek eldugva.

Margit 1944 nyarán érkezett Lajoskomáromba és 1945 augusztusában ment vissza a mai Szlovákiába, majd 1-2 évvel később ott halt meg. Margit mehetett volna már előbb vissza, de Ómama nagyon beteg lett 1945 tavaszán, TBC-je volt, ami sajnos nagyon sok embert elvitt. Három gyermeke ekkor 17 (István, nekünk unokáknak, Papi – 2014-ben meghalt, édesanyám apukája), 15 (Marika), 8 (Jucika) és 4 (Ilike) évesek voltak. Dombóvárról biciklivel jött át a lelkipásztor imádkozni Ómamáért, aki meggyógyult és másnap, mikor felébredt fel is kelt és jól volt.

Édesanyám (szül.: 1958) Ilonka (Kovacs Ilonka-Waldmann Gizella) nénire emlékszik, aki jött Ómamához látogatóba 1962 környéken, mivel Liszka nénye már nem élt.